

denne etablerede selskabets stifter, postekspedient Johs. Hansen, imidlertid en budtjeneste, der straks fik mange kunder, såvel blandt handlende som private.

I modsætning til de midaldrende og ældre bybude, der oftest gik til fods, når de besørgede ærinder og andre budforretninger, tog Kioskselskabets bude – for det meste store drenge – det nye befordringsmiddel, cyklen, i brug ved udførelsen af deres hverv. Alene det gjorde naturligvis betjeningen af publikum hurtigere, og dertil kom, at kunderne altid pr. telefon – evt. via en af selskabets kiosker – straks kunne få fat i et bud.

Dette gav en for den tid usædvanlig hurtig betjening, og betegnelsen »ekspresbude«, som Kioskselskabet anvendte i sine annoncer, har ikke forekommet samtiden overdrevet. I hvert fald ikke, hvis man kan gå ud fra erindringer fra årene efter århundredskiftet, der omtaler, hvorledes budene kørte af sted som lyn og torden gennem byen. Selv københavneravisen »Politiken« var så sent som 1914 ved at falde i svime over cykelbudenes hastighed: »Kioskdrengene ses fra morgen til aften farende på deres cykler gennem byen. Med enestående ekspeditthed og hastighed bringer kiosken alt, hvad man forlanger«.

En del af forklaringen på, at »de blå kioskdrenge« blev en så stor succes, var formentlig også, at taksterne for udbringningen af breve, telegrammer, småpakker m.v. var små. Drengenes faste løn var ikke stor, men de stod alligevel i kø, når der skulle antages nye bude. At blive udstyret med en uniform af blåt klæde med blanke knapper, en piccolohue samt en telegramtaske var alligevel bedre end at være bud hos købmanden på hjørnet. Og så var der jo også drikkepengene på de afvekslende ture rundt i hele byen.

At have været kioskdreng var en god

anbefaling, når man senere ville søge ansættelse f.eks. inden for postvæsenet, hvad en hel del af dem gjorde, men også for de øvrige var tiden som »en af de blå drenge« i regelen en periode, de mindedes med glæde, således som det fremtræder i erindringen hos en af de gamle kioskdrenge (fra ca. 1910):

»Min store bror var heldagsbud hos Kioskselskabet i Kannikegade, og han fortalte, at de søgte en eftermiddagsdreng. Jeg tog chancen og søgte og fik pladsen. Lønnen var to kroner om ugen og fri cykel og uniform.

Der var jeg kommet på den rette hylde. Der skete noget hele tiden. Så skulle man ned til møller Weis i Vester Allé med et telegram. Der fik man som regel et æble, så videre til slagtermester Hasle på hjørnet af Tangen og Guldsmedgade. Der vankede 25 øre i drikkepenge. Nu stod verden da bestemt ikke længere. Så mange penge havde jeg aldrig tjent så let.

Men det var alligevel konfirmationerne, der gav penge. Helt op til 15 kroner kunne der tjenes på en søndag«.

I årene frem til 1920, ja faktisk indtil 30'ernes begyndelse var de autoriserede bybude, jernbanedragerne og Kioskselskabet stort set ene om at drive »budforretning« i byen. Imidlertid var i disse år de privat ansatte bydrenge og bude efterhånden gået over til at bringe varer ud på specielle budcykler. Dette køretøj skabte grundlag for, at nye budvirksomheder, budcentralerne, begyndte at drive budkørsel i konkurrence med bybudene og »de blå kioskdrenge«.

Allerede under 1. verdenskrig kunne man i byens aviser se annoncer fra enkelte nyopdannede budcentraler. Blandt de første var »Lynet« og »Avanti« i Mejlgade og »Hermes Expres« i Frederiksgade; men deres antal op gennem 1920'erne var i øvrigt beskedent. Først i løbet